

סטודנטים שגרו או שלמדו בשנת תשפ"ג (2022/23) במועצות אזוריות וביישובים נבחרים הסמוכים לרצועת עזה וללבנון

Students Who Were Living or Studying in 2022/23 at Selected Regional Councils and Localities Near the Gaza Strip and Lebanon

- בשנת תשפ"ג (2022/23), 12,383 סטודנטים גרו במועצות אזוריות וביישובים נבחרים הסמוכים לרצועת עזה וללבנון.¹ בהשוואה לכלל הסטודנטים, הם מתאפיינים באחוז גבוה יותר של לומדים לתואר ראשון ובאחוז נמוך של לומדים לתואר שלישי, באחוז נשים זהה, באחוז כפול של יוצאי אתיופיה, בגיל חציוני מבוגר יותר ובאחוז גבוה של תושבים ביישובים מאשכולות חברתיים-כלכליים נמוכים.
- באותה שנה 13,641 סטודנטים למדו במוסדות לימוד הנמצאים במועצות אזוריות וביישובים נבחרים הסמוכים לרצועת עזה וללבנון. כרבע (26.5%) מהם אף גרו במועצות האזוריות וביישובים האלה.

[להגדרות והסברים](#)

סטודנטים שגרו במועצות אזוריות וביישובים נבחרים הסמוכים לרצועת עזה וללבנון

יישובים ותארים

בשנת הלימודים תשפ"ג (2022/23), 12,383 סטודנטים שגרו במועצות אזוריות ויישובים נבחרים הסמוכים לרצועת עזה וללבנון, למדו לתואר או לתעודה אקדמית. מתוכם, כשלושה רבעים (73.4%) גרו באחת מהערים האלה: אשקלון, שדרות, נתיבות, קריית שמונה ואופקים. בקרב סטודנטים אלו אחוז הלומדים לתואר ראשון גבוה לעומת כלל הסטודנטים (79.1% ו-75.5%, בהתאמה) ואחוז הלומדים לתואר שלישי נמוך יותר (1.7% ו-3.5%, בהתאמה).

תחומי לימוד ומקצועות לימוד

חמשת תחומי הלימוד המובילים בקרב הסטודנטים תושבי מועצות אזוריות ויישובים נבחרים הסמוכים לרצועת עזה וללבנון היו זהים לאלו שנלמדו בכלל אוכלוסיית הסטודנטים – מדעי החברה (ללא עסקים ומדעי הניהול), חינוך והכשרה להוראה, הנדסה ואדריכלות, עסקים ומדעי הניהול, מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב. ואולם, החלוקה לאחוזים בין תחומי הלימוד הייתה שונה. כך למשל, 24.4% מהם למדו מדעי החברה (ללא עסקים ומדעי הניהול) לעומת 21.3% בכלל האוכלוסייה, ו-18.4% למדו לימודי חינוך והכשרה להוראה לעומת 15.8% בכלל האוכלוסייה.

¹ לפירוט ראו הגדרות והסברים בסוף המסמך.

עשרת מקצועות הלימוד² הנפוצים ביותר בקרב הסטודנטים תושבי מועצות אזוריות ויישובים נבחרים הסמוכים לרצועת עזה וללבנון היו: משפטים, מדעי המחשב, כלכלה, הנדסת חשמל, מדעי החברה – רב-תחומי, עבודה סוציאלית, פסיכולוגיה, סיעוד, ניהול משאבי אנוש קרימינולוגיה. עשרת מקצועות הלימוד הנפוצים ביותר בקרב כלל הסטודנטים היו: מדעי המחשב, משפטים, מינהל עסקים, הנדסת חשמל, פסיכולוגיה, כלכלה, סיעוד, הנדסת תעשייה וניהול, חינוך, מדעי החברה – רב-תחומי.

נתונים דמוגרפיים

אחוז הנשים בקרב הסטודנטים תושבי מועצות אזוריות ויישובים נבחרים הסמוכים לרצועת עזה וללבנון היה זהה לאחוז בקרב כלל הסטודנטים (59.1% ו-59.2%, בהתאמה). כ-99% מהסטודנטים תושבי מועצות אזוריות ויישובים נבחרים הסמוכים לרצועת עזה וללבנון היו יהודים ואחרים.³ אחוז יוצאי אתיופיה⁴ היה כפול – 2.8% לעומת 1.3% בכלל האוכלוסייה. הגיל החציוני⁵ של הלומדים תושבי מועצות אזוריות ויישובים נבחרים הסמוכים לרצועת עזה וללבנון היה זהה לזה של כלל הסטודנטים (26.7 ו-26.5, בהתאמה), בקרב הנשים (26.1 ו-26.0, בהתאמה) ובקרב הגברים (27.5 ו-27.0, בהתאמה).

אחוז גבוה יותר של סטודנטים תושבי מועצות אזוריות ויישובים נבחרים הסמוכים לרצועת עזה וללבנון גרו ביישובים מאשכולות חברתיים-כלכליים⁶ נמוכים (19.7% לעומת 13.7% בקרב כלל הסטודנטים) ואחוז נמוך משמעותית – באשכולות חברתיים-כלכליים גבוהים (10.3% לעומת 34.7%, בהתאמה).

סטודנטים שלמדו במוסדות לימוד במועצות אזוריות וביישובים נבחרים הסמוכים לרצועת עזה וללבנון

ארבעה מוסדות לימוד סמוכים לרצועת עזה וללבנון: מכללת תל-חי (קמפוס תל-חי),⁷ מכללת ספיר ליד שדרות, המכללה האקדמית חמדת ליד נתיבות והמכללה האקדמית אשקלון. בשנת תשפ"ג (2022/23) למדו במוסדות אלו 13,641 סטודנטים, מתוכם 12,081 לתואר ראשון ו-1,422 לתואר שני. המוסד הגדול ביותר היה המכללה האקדמית ספיר (עם 4,286 סטודנטים) ואחריו מכללת תל-חי (4,151 סטודנטים בקמפוס תל-חי), המכללה האקדמית אשקלון (4,122) והמכללה האקדמית חמדת (1,082). כרבע (26.5%) מהלומדים במוסדות אלו גרו במועצות אזוריות וביישובים נבחרים הסמוכים לרצועת עזה וללבנון. האחוז הגבוה ביותר היה בקרב הסטודנטים הלומדים במכללה האקדמית חמדת בנתיבות – 53.7% במכללת

² סטודנט שלמד שני מקצועות לימוד נמנה פעמיים. לא נכללו מכללות אקדמיות לחינוך והאוניברסיטה הפתוחה.
³ כיוון שאוכלוסיית יישובי העימות כוללת רובה ככולה יהודים ואחרים, השוואת הגילים והאשכולות החברתיים-כלכליים עם כלל האוכלוסייה נעשתה בקבוצת אוכלוסייה זו בלבד.
⁴ ילידי אתיופיה או ילידי ישראל שאביהם נולד באתיופיה.
⁵ הגיל שמחצית האוכלוסייה נמצאת מעליו ומחציתה מתחתיו.
⁶ המדד החברתי-כלכלי הוא מדד משולב לקביעת הרמה החברתית-כלכלית של רשויות מקומיות. ערכי המדד סווגו לסולם של 1 עד 10. 1 מייצג את אשכול המגורים הנמוך ביותר, ו-10 מייצג את אשכול המגורים הגבוה ביותר. אשכולות המגורים קובצו לשלוש רמות: 1-3 ("נמוכים"), 4-7 ("בינוניים"), 8-10 ("גבוהים"). אשכול המגורים נקבע לפי יישוב המגורים הנוכחי של הסטודנט. נעשה שימוש במדד של שנת 2017.
⁷ הנתונים מתייחסים רק לסטודנטים שלמדו בקמפוס של תל-חי, ואינם כוללים סטודנטים בקמפוס ההוראה בקצרין (לשעבר המכללה האקדמית לחינוך "אוהלו").

ספיר בשדרות ובמכללה האקדמית אשקלון האחוזים היו דומים (27.2% ו-26.4%, בהתאמה), ובמכללת תל-חי – 18.9%.

נתונים דמוגרפיים

אחוז הנשים הממוצע במוסדות אלו היה 69.2%, והוא נע בין 65.7% במכללה האקדמית ספיר ל-89.9% במכללה האקדמית חמדת.

אחוז הערבים הממוצע במוסדות אלו היה 14.1%, והוא נע בין 6.4% במכללה האקדמית אשקלון ל-25.1% במכללה האקדמית תל-חי (קמפוס תל-חי). במכללה האקדמית חמדת (מכללה **דתית** לחינוך) לא למדו ערבים.

תחומי לימוד

כשתי חמישיות (42.2%) מהסטודנטים למדו בתחום מדעי החברה (ללא עסקים ומדעי הניהול) וכשמינית למדו עסקים ומדעי הניהול (13.0%) וחינוך והכשרה להוראה (12.1%). במכללה האקדמית ספיר למדו בעיקר עסקים ומדעי הניהול (34.2%), מדעי החברה (25.6%), ללא עסקים ומדעי הניהול) וכן אמנות, אומנויות ואמנות שימושית (11.7%). במכללה האקדמית תל-חי למדו בעיקר מדעי החברה (36.4%), ללא עסקים ומדעי הניהול), מדעים ביולוגיים וחקלאות (21.0%) וכן חינוך והכשרה להוראה (13.9%). במכללה האקדמית אשקלון למדו בעיקר מדעי החברה (76.2%), ללא עסקים ומדעי הניהול) ומקצועות עזר רפואיים (16.8%). במכללה האקדמית חמדת למדו רק בתחום החינוך וההכשרה להוראה.

אוכלוסיית מסמך זה כוללת סטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה בישראל, שלמדו בשנת הלימודים תשפ"ג (2022/23) לקראת תואר אקדמי (תואר ראשון, תואר שני, תואר שלישי) או תעודה אקדמית (תעודת הוראה ותעודות אקדמיות אחרות) במוסדות להשכלה גבוהה **במועצות אזוריות וביישובים נבחרים הסמוכים לרצועת עזה וללבנון** וסטודנטים שגרו שם.

מועצות אזוריות ויישובים נבחרים הסמוכים לרצועת עזה וללבנון

- במחוז הצפון – 41 היישובים הסמוכים לגבול שפנו עד לתאריך 22/10/23: שלומי, מטולה, ע'ג'ר, מצובה, כפר ראש הנקרה, בית הלל, הגושרים, מעיין ברוך, אילון, יובל, לימן, שניר, מרגליות, כפר גלעדי, חניתה, דפנה, שאר ישוב, רמות נפתלי, ברעם, דן, סאסא, יערה, יפתח, שתולה, דובב, מתת, בצת, יראון, צבעון, דישון, מלכיה, אדמית, משגב עם, גורן, אביבים, אבן מנחם, גורנות הגליל, נטועה, מנרה, שומרה, כפר רוזנואלד (זרעית).
 - הערים: שדרות, נתיבות, אופקים, קריית שמונה ואשקלון.
 - כל היישובים במועצות האזוריות: שער הנגב, שדות נגב, אשכול.
 - יישובים במועצה האזורית חוף אשקלון: כרמייה, זיקים, יד מרדכי, נתיב העשרה.
- תואר אקדמי:** תואר המוכר על ידי המועצה להשכלה גבוהה שמעניק מוסד להשכלה גבוהה. מקבלי תעודות אקדמיות נמנים עם מקבלי תארים אקדמיים.
- מקבלי תואר דוקטור ברפואה (M.D.) וברפואת שיניים (D.M.D.) נכללים במקבלי תואר שני.
- תעודה אקדמית:** כוללת תעודות שהלימוד לקראת קבלתן מותנה בסיום לימודים לתואר ראשון, כגון תעודת הוראה, תעודה בתרגום, תעודה במוזיאולוגיה, תעודה בספרנות.
- תחום לימוד** הוא התחום שאליו משויך מקצוע הלימוד הראשון של הסטודנט.
- הרוב המוחלט של הסטודנטים במכללות האקדמיות לחינוך למדו בתחום החינוך וההכשרה להוראה. מקצועות הלימוד קובצו לפי התחום המדעי שאליו הם משתייכים. מי שלמד בשני מקצועות לימוד, מוין לפי התחום של מקצוע הלימוד המופיע ראשון בקובץ המוסד.
- קבוצת אוכלוסייה ודת:** אוכלוסיית היהודים והאחרים כוללת: יהודים, נוצרים שאינם ערבים וחסרי סיווג דת. האוכלוסייה הערבית כוללת: מוסלמים, נוצרים-ערבים ודרוזים.